

ประจำปี 2567

ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom)

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือ ภูมิปัญญาชาวบ้าน หมายถึง ความรู้ของชาวบ้านในท้องถิ่น ซึ่งได้มาจากประสบการณ์ และความเฉลียวฉลาดของชาวบ้าน รวมทั้งความรู้ที่สั่งสมมาแต่บรรพบุรุษ สืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง ระหว่างการสืบทอดมีการปรับ ประยุกต์และเปลี่ยนแปลง จนอาจเกิดเป็นความรู้ใหม่ตามสภาพการณ์ทางสังคมวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

ภูมิปัญญาเป็นความรู้ที่ประกอบไปด้วยคุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวบ้านในวิถีชีวิตนั้น ชีวิตของชาวบ้านไม่ได้แบ่งแยกเป็นส่วนๆ หากแต่ทุกอย่างมีความสัมพันธ์กัน การทำมาหากิน การอยู่ร่วมกันในชุมชน การปฏิบัติศาสนา พิธีกรรมและประเพณี ความรู้เป็นคุณธรรม เมื่อผู้คนใช้ความรู้นั้นเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง คนกับคน คนกับธรรมชาติ และคนกับสิ่งเหนือธรรมชาติ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local wisdom) ปัจจุบันยังไม่มีผู้ใดให้ความหมายไว้อย่างชัดเจนแต่พอทำความเข้าใจได้ดังนี้ หมายถึง ความรู้หรือประสบการณ์ดั้งเดิมของประชาชนในท้องถิ่นที่ได้รับการถ่ายทอดสืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษหรือถ่ายทอดต่อกันจากสถาบันต่างๆ ในชุมชน เช่น จากสถาบันครอบครัว สถาบันความเชื่อและศาสนา สถาบันการเมืองการปกครอง สถาบันเศรษฐกิจ และสถาบันทางสังคมอื่น ๆ นอกจากนี้ กรมการศึกษานอกโรงเรียนให้ความหมายคำว่า “ภูมิปัญญาชาวบ้าน” นั้นเป็นการเชื่อมโยงไปถึงความรู้ประสบการณ์ตรงของคนในท้องถิ่น ที่ได้จากการสะสมประสบการณ์จากการทำงาน การประกอบอาชีพและการเรียนรู้จากธรรมชาติแวดล้อมต่างๆ และถ้าจะพิจารณาภูมิปัญญาท้องถิ่นเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีแล้วนั้นหมายถึง เทคนิควิทยาพื้นบ้านได้ด้วย โดยสถานวิจัยสังคมได้ให้คำจำกัดความว่า เทคโนโลยีนั้นเป็นความรู้ว่าจะทำสิ่งต่างๆ อย่างไร โดยมีองค์ประกอบ ๒ ประการคือ เครื่องมือในการทำสิ่งนั้น ๆ และ กระบวนการขั้นตอนในการทำสิ่งนั้น ๆ ซึ่งสามารถแยกได้ในลักษณะความรู้ที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ที่มีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมและความจำเป็นในท้องถิ่น เช่น การประยุกต์ใช้พลังคน สัตว์ และธรรมชาติ ตลอดจนองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในแต่ละท้องถิ่นหรือชุมชน ในอันที่จะเป็นทางเลือกในการดำรงชีวิตของมนุษย์ เช่น การประยุกต์ใช้พลังคน สัตว์ และธรรมชาติ ตลอดจนองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ในแต่ละท้องถิ่นหรือชุมชน ในอันที่จะเป็นทางเลือกในการดำรงชีวิตของมนุษย์ เช่น การประยุกต์แนวความคิดที่เป็นมรดกของคนไทยในการประกอบอาชีพ โดยใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นเป็นหลักพิจารณากิจกรรมหรืออาชีพของชุมชน เช่น แกบพื้นที่หรือท้องถิ่นใดเป็นที่ราบลุ่ม กิจกรรมของชุมชนก็คือ การทำนา หรือการปั้นโอ่งและตุ่มน้ำจากดินเหนียว หรือการแกะสลักไม้เป็นเครื่องใช้ต่าง ๆ โดยใช้ไม้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น เป็นต้น ในการสัมมนาทางวิชาการโดยศูนย์ศิลปวัฒนธรรม สถาบันราชภัฏสุรินทร์ ในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นและการสร้างเครือข่าย นั้นได้ให้คำจำกัดความของคำว่า

“ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน (Local wisdom หรือ popular wisdom) คือ พื้นฐานของความรู้ของชาวบ้านหรือคือความรอบรู้ของชาวบ้านที่เรียนรู้และมีประสบการณ์สืบทอดกันมาทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งเรียนรู้จากผู้ใหญ่หรือที่เป็นความรู้สะสมสืบทอดกันมา”

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

แบ่งออกเป็น ๘ สาขา/ด้าน ดังนี้

สาขาที่ ๑ ด้านเกษตรกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการกสิกรรม / การปศุสัตว์/ การประมง / การป่าไม้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ โคก หนอง นา เป็นต้น

สาขาที่ ๒ ด้านหัตถกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานฝีมือหรืองานช่างที่ทำด้วยมือและอุปกรณ์อย่างง่าย โดยไม่ใช้เครื่องจักรเป็นองค์ประกอบหลักในการผลิต เช่น งานจักสาน งานแกะหนังตะลุง งานทอผ้าด้วยมือ งานเย็บปักถักร้อย การทำหัวโขน เป็นต้น

สาขาที่ ๓ ด้านอุตสาหกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานที่ใช้ทุน แรงงาน และเครื่องจักรเป็นองค์ประกอบหลักในการผลิต โดยมีเป้าหมายการผลิตสิ่งของเป็นจำนวนมากเพื่อการค้าและรวมถึงงานด้านการบริการ เช่น การทำเครื่องเรือนจากไม้แปรรูป (โต๊ะ/เตียง/ตู้) การแปรรูปสิ่งต่าง ๆ จากยางพารา เป็นต้น

สาขาที่ ๔ ด้านการแพทย์ไทย คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการดูแลและรักษาสุขภาพแบบพื้นบ้าน เช่น การหัตถเวชกรรมไทย (การนวดไทย/การนวดประคบสมุนไพร) การใช้สมุนไพรในการรักษาโรค การผดุงครรภ์พื้นบ้านโดยหมดตำแยของชาวไทยมุสลิม (โต๊ะบีแค) เป็นต้น

สาขาที่ ๕ ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งการอนุรักษ์ การพัฒนา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน เช่น การบวชป่า การสืบชะตาแม่น้ำ การทำแนวปะการังเทียม การอนุรักษ์ป่าชายเลน เป็นต้น

สาขาที่ ๖ ด้านศิลปกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสาขาต่างๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม นาฏศิลป์ ดนตรี ทัศนศิลป์ คีตศิลป์ การละเล่นพื้นบ้านและการนันทนาการ เช่น การขับร้องเพลงอีแซว ลำตัด ลิเก หมอลำ โนรา เป็นต้น

สาขาที่ ๗ ด้านภาษาและวรรณกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการใช้ภาษาทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน เช่น ภาษาโบราณ ภาษาถิ่น หนังสือ ตำรา ตำรับอาหาร งานประพันธ์ บทประพันธ์ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง เรื่องสั้น นวนิยาย นิทาน บทเพลงต่าง ๆ เป็นต้น

สาขาที่ ๘ ด้านอื่น ๆ คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านความเชื่อ ศาสนา ประเพณี พิธีกรรม อาหารไทย อาหารพื้นบ้าน เป็นต้น

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลลาดตะเคียน ประกอบด้วย

สาขาที่ ๒ หัตถกรรม

๑. ชื่อผลงาน การจักสานไซ สุ่มไก่ ตะกร้า ตะแกรง

๒. ข้อมูลช่าง

๒.๑ ข้อมูลส่วนตัว

นายเส็ง เพิ่มศิลป์ อายุ ๗๘ ปี เพศ ชาย การศึกษา ป.๔

อาชีพ จักสาน ๖๕/๕ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลลาดตะเคียน อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

๒.๒ งานช่างที่ถนัดที่สุด การจักสานไซ

๒.๓ งานช่างที่ถนัดรองลงมา สุ่มไก่ ตะกร้า ตะแกรง

๒.๔ ผลิตผลงานมา ๒๐ กว่าปี

๓. แผนที่สถานที่อยู่อาศัยของผู้ผลิตผลงาน หรือสถานที่ผลิตผลงาน (พอสังเขป)

๖๕/๕ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลลาดตะเคียน อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

๔. ภาพถ่ายช่าง / ผลงาน / ลายเส้น / สถานที่

๕. ประโยชน์ใช้สอย / หน้าที่ใช้สอย ไซเป็นเครื่องดักและจับสัตว์น้ำ สุ่มไก่เป็นเครื่องมือไว้สำหรับขังไก่ ตะกร้าและตะแกรงเป็นอุปกรณ์สำหรับใช้ในครัวเรือน
๖. วัสดุที่ใช้ในการผลิตผลงาน ไม้ไผ่สีสุก ไผ่ลวก ไผ่เลี้ยง
๗. แหล่งที่มาของวัสดุ ปลูกเองและหาซื้อในท้องถิ่น ราคาประมาณลำละ ๒๕ บาท
๘. เครื่องมือที่ใช้ในการผลิต จักสานด้วยมือ

๕.๑ มีดเหลาดอก

๕.๒ มีดอีโต้ สำหรับผ่าไม้ไผ่

๕.๓ ขวาน และเลื่อยโค้ง

๙. ขั้นตอนขบวนการผลิตและวิธีทำ / ลูกค้านำซื้อเองที่บ้าน

ขั้นเตรียมการ มีขั้นตอนต่างๆ ได้แก่

๑. ตัดไม้ไผ่บ้าน ลำเล็กๆ เพราะจะมีความทนและผิวไม้แข็งดี
๒. ตัดไม้ไผ่บ้านเป็นท่อน ๆ ท่อนละ ๑.๕๐ เมตร
๓. เมื่อตัดไม้ไผ่เป็นท่อน ๆ แล้ว นำมาเหลาดอกและข้อของไม้ไผ่ออกให้หมด
 ๔. ผ่าไม้ไผ่ออกเป็นซีกๆ และเหลาแต่ง
 ๕. นำไม้ไผ่ที่ผ่าเป็นซีก ๆ มาจักตอกเป็นเส้น ๆ ตามขนาดของงานสาน
๖. นำเส้นตอก มาเหลาแต่งเป็นตอกยืนและตอกสาน เหลาเนื้อด้านในของไม้ไผ่ออกเกือบทั้งหมด ให้เหลือผิวไม้ไผ่ด้านนอก เพราะผิวไม้ไผ่ด้านนอกจะมีความทนทาน

ขั้นตอนการผลิต มี ๒ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ การสานไซ ปลอกห้า สองงา

๑. เมื่อเหลาดอกยืน เป็นเส้นๆ จำนวน ๑๐๐ เส้น เสร็จแล้ว นำเชือกมัดส่วนหัว ไว้ให้แน่น เหลือตอกไว้ ประมาณ ๓ นิ้ว และหันส่วนปลายเข้าหาตัว ตัดตอกที่ละเส้น ให้เป็นเกลียว หันออกไปทางด้านหน้า เมื่อตัดตอกทุกเส้นเสร็จแล้ว นำเชือกมาสานเพื่อยึดไม่ให้ไม้ไผ่ที่ตัดไว้ขยับเขยื้อน
๒. ใช้ตอกสาน เสียบลงที่ตอกยืนเว้นตอกยืน ๒ เส้น แล้วเสียบตอกสาน จำนวน ๕ เส้น ตอกสาน ๕ เส้น นี้ เรียกว่า ไซปลอกห้า
๓. เมื่อเสียบตอกสานเสร็จแล้ว สานตัวสองขัดหนึ่ง ยกตอกยืนสี่เส้น ตัวหลังยกตอกยืนห้าเส้น สานในลักษณะนี้ไปจนกระทั่งสุดเส้นตอกสาน เมื่อตอกสานหมดเส้น จึงเสียบตอกสานเส้นใหม่ แล้วสานไปจนกระทั่งสุดปลายของปากไซ
๔. นำไม้ไผ่เหลาแบน ใหญ่ประมาณ ๑ นิ้ว นำมามัดใส่ที่ไซ ใช้เชือกมัดให้แน่น เพื่อสำหรับเจาะรู ใส่เงา และขอส่วนนี้สำหรับยึดงาให้แน่น

การสานงา ใส่ไซ

๑. วางดอกเหลาแบนที่พื้น จำนวน ๔ เส้น ใช้เท้าเหยียบให้แน่น ไม่ให้ขยับเขยื้อน นำดอกสานเส้นเล็ก สานสลับไปมาจนกระทั่งได้ขนาดของชิ้นงาน
๒. นำส่วนปลายของงาที่สานเสร็จแล้ว มารวบปลายเข้าหากันและใช้ดอกส่วนปลายสานเป็นลายขัด
๓. นำมิดคมๆ ตัดไซ ส่วนที่จะใส่งา ตัดให้เท่ากับขนาดของปากงา
๔. เมื่อตัดเสร็จใช้มีดง้างเพื่อให้มีช่อง แล้วเสียบส่วนแหลมของงาเข้าไป ให้ขอบพอดีกับขอบของไซ
๕. มิดตัดดอกยืนของงา ส่วนปลาย ตัดให้แหลม และเสียบขัดที่ตัวไซ เพื่อยึดงา ให้ติดกับไซให้แน่น เหลาไม้ไผ่กลมทำปลายแหลมทั้งสองด้าน เสียบยึดฐานงาติดกับไซให้แน่นอีก ๑ ชิ้น
๖. ส่วนขอบงาและขอบไซนำเชือกมัดยึดให้แน่น (ทำเหมือนกันทั้งสองงา)
 - ไซ เอาไม้ไผ่ผ่าและจักซอยเส้นเล็กๆ พอดี ขึ้นโครงจากปากไปหากัน ลายปลอกห้า
 - สุ่มไก่ ขึ้นโครงจากหัวสุมไปรอบจนถึงตีนสุม (ลายขัด)
 - ตะกร้า ทำจากไผ่ลวก เริ่มจากกันไปจนถึงปาก แล้วใส่ที่ถือ (ลายขัด)
ลายขัด เป็นวิธีการสานแบบพื้นฐานที่เก่าแก่ที่สุด ลักษณะของลายขัดเป็นการสร้างแรงยึดระหว่างดอก ด้วยการขัดกันเป็นรูปมุมฉากระหว่างแนวตั้งกับแนวนอน โดยใช้ดอกยืนหรือดอกแนวตั้งหรือดอกยืนสอดขัดกับดอกแนวนอนโดยยกขึ้นเส้นหนึ่งข่มหรือขัดลงเส้นหนึ่งสลับกันไป อย่างที่เรียกว่าลายหนึ่ง จากลายหนึ่งได้พัฒนามาเป็นลายสอง ลายสาม และลายอื่นๆ ที่ยังคงรักษาลักษณะการสอดและการขัดกันเช่นเดิม แต่ใช้เส้นตอกในแนวตั้งและแนวนอนมากกว่าหนึ่งเส้น และสอดขัดกันให้สลับไปสลับมาเกิดเป็นลายสอง ลายสามและลายอื่นๆ อีกมากลายขัดนี้ใช้สานเครื่องจักสานได้หลายชนิด และมักใช้ร่วมกับลายชนิดอื่นเพื่อให้ได้รูปทรงตามต้องการ
 - ตะแกรง เริ่มจากกลางกว้างออกไปจนถึงขอบ ขอบเรียกว่า โพขอบ (ลายสอง)

๑๐.ระยะเวลาการผลิต / ๑ ชิ้น / รายได้/ค่าตอบแทน

- ไซ ระยะเวลา ๓ วัน ราคา ๒๕๐ บาท
- สุ่มไก่ ระยะเวลา ๑ วัน ราคา ๑๒๐ บาท
- ตะกร้า ระยะเวลา ๑ วัน ราคา ๘๐ บาท
- ตะแกรง ระยะเวลา ๓ วัน ราคา ๑๐๐ บาท
-

สาขาที่ ๒ หัตถกรรม

๑. ชื่อผลงาน การสานไซ ช้อง ลอบ
๒. ประโยชน์ใช้สอย / หน้าที่ใช้สอย ใช้ดักจับสัตว์น้ำ
๓. วัสดุที่ใช้ในการผลิตผลงาน ไม้ไผ่สีสุก
๔. แหล่งที่มาของวัสดุ หาได้ในท้องถิ่น
๕. เครื่องมือที่ใช้ในการผลิต ไม้ไผ่เหลาเป็นซี่ๆ
๖. ขั้นตอนขบวนการผลิตและวิธีทำ ทำจากกันไปหาปาก ปากสานลายขัด
๗. ระยะเวลาการผลิต / ๑ ชิ้น / รายได้ / ค่าตอบแทน
 - ระยะเวลา ๓ วัน ราคา ๑๒๐ บาท
๘. วัตถุประสงค์ของการผลิต เพื่อจำหน่ายและไว้ใช้เอง
๙. ลักษณะพิเศษของงานช่างชิ้นนี้ -
๑๐. คำบอกเล่า/ตำนานของผลงาน ช่างผลงานฝึกหัดทำเอง
๑๑. ข้อมูลช่าง
 - ๑๑.๑ ข้อมูลส่วนตัว
นายยงค์ ชินสีบ อายุ ๘๑ ปี เพศ ชาย การศึกษา ป.๔ อาชีพ ทำนา
๘๒ หมู่ที่ ๖ ตำบลลาดตะเคียน อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี
 - ๑๑.๒ งานช่างที่ถนัดที่สุด -
 - ๑๑.๓ งานช่างที่ถนัดรองลงมา -
 - ๑๑.๔ ผลิตผลงานมา ๕-๖ ปี
 - ๑๑.๕ ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานใด
๑๒. แผนที่สถานที่อยู่อาศัยของผู้ผลิตผลงาน หรือสถานที่ผลิตผลงาน (พอสั่งเขป)
๘๒ หมู่ที่ ๖ ตำบลลาดตะเคียน อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี
๑๓. ภาพถ่ายช่าง / ผลงาน / ลายเส้น / สถานที่

สาขาที่ ๒ หัตถกรรม

๑. ชื่อผลงาน การสานไซ ลอบ ข้อง
๒. ประโยชน์ใช้สอย / หน้าที่ใช้สอย ใช้ดักจับสัตว์น้ำ
๓. วัสดุที่ใช้ในการผลิตผลงาน ไม้ไผ่
๔. แหล่งที่มาของวัสดุ หาซื้อไม้ไผ่ในท้องถิ่น ลำละ ๒๕-๓๐ บาท
๕. เครื่องมือที่ใช้ในการผลิต
๖. ขั้นตอนขบวนการผลิตและวิธีทำ สานจากบนลงล่าง
๗. ระยะเวลาการผลิต / ๑ ชิ้น / รายได้ / ค่าตอบแทน
 - ไซ ระยะเวลา ๑ เดือน ราคาหลังเล็ก ๒๐๐ บาท ราคาหลังใหญ่ ๔๐๐ บาท
 - ลอบ ระยะเวลา ๑ อาทิตย์ ราคา ๒๐๐ บาท
 - ข้อง ระยะเวลา ๑ อาทิตย์ ราคา ๒๐๐ บาท
๘. วัตถุประสงค์ของการผลิต เพื่อจำหน่ายและไว้ใช้เอง
๙. ลักษณะพิเศษของงานชิ้นนี้ -
๑๐. คำบอกเล่า/ตำนานของผลงาน สืบทอดจาก นายนวล ไชยปา (บิดา) เสียชีวิตแล้ว
๑๑. ข้อมูลช่าง
 - ๑๑.๑ ข้อมูลส่วนตัว

นายเทียน ไชยปา อายุ ๗๕ ปี เพศ ชาย การศึกษา ป.๔ อาชีพ รับจ้างทั่วไป

๑๙ หมู่ที่ ๙ ตำบลลาดตะเคียน อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี
 - ๑๑.๒ งานช่างที่ถนัดที่สุด จักสานลอบ
 - ๑๑.๓ งานช่างที่ถนัดรองลงมา ทำไถ ทำคราดได้ (ไม้ประดู่) , งานจักสานทุกชนิด
 - ๑๑.๔ ผลิตผลงานมา ๔๐ ปี
 - ๑๑.๕ ไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานใด
๑๒. แผนที่สถานที่อยู่อาศัยของผู้ผลิตผลงาน หรือสถานที่ผลิตผลงาน (พอสังเขป)
 - ๑๙ หมู่ที่ ๙ ตำบลลาดตะเคียน อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี
๑๓. ภาพถ่ายช่าง / ผลงาน / ลายเส้น / สถานที่

สาขาที่ ๒ หัตถกรรม

๑. ชื่อผลงาน จักสานส้มไก่
๒. ประโยชน์ใช้สอย / หน้าที่ใช้สอย ใช้คัดแยกไก่
๓. วัสดุที่ใช้ในการผลิตผลงาน ไม้ไผ่
๔. แหล่งที่มาของวัสดุ ปลูกลง
๕. ขั้นตอนขบวนการผลิตและวิธีทำ สานจากบนลงล่าง
๖. ระยะเวลาการผลิต / ๑ ชิ้น / รายได้ / ค่าตอบแทน - ระยะเวลา ๑ วัน / ๑ ลูก ราคา ๑๕๐ บาท
๗. วัตถุประสงค์ของการผลิต เพื่อจำหน่ายและไว้ใช้เอง
๘. คำบอกเล่า/ตำนานของผลงาน ได้เรียนรู้วิธีการจากนายพูน ลำพึงคิด (ญาติ) เสียชีวิตแล้ว
๙. ข้อมูลช่าง

๑๑.๑ ข้อมูลส่วนตัว นายสังวาลย์ พรหมมา อายุ ๖๕ ปี เพศ ชาย การศึกษา ป.๔

อาชีพ รับจ้าง,ทำนา ๒๐๔ หมู่ที่ ๑๑ ตำบลลาดตะเคียน อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

๑๑.๒ งานช่างที่ถนัดที่สุด จักสานส้มไก่

๑๑.๓ งานช่างที่ถนัดรองลงมา ทำโต๊ะ

๑๑.๔ ผลิตผลงานมา ๑๐ ปี

๑๒. แผนที่สถานที่อยู่อาศัยของผู้ผลิตผลงาน หรือสถานที่ผลิตผลงาน (พอสั่งเขป)

๒๐๔ หมู่ที่ ๑๑ ตำบลลาดตะเคียน อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

๑๓. ภาพถ่ายช่าง / ผลงาน / ลายเส้น / สถานที่

สาขาที่ ๒ หัตถกรรม

๑. ชื่อผลงาน การสานแห
๒. ประโยชน์ใช้สอย / หน้าที่ใช้สอย เป็นเครื่องมือในการจับสัตว์น้ำ
๓. วัสดุที่ใช้ในการผลิตผลงาน ด้ายมาดักให้เป็นตาข่ายเพื่อใช้ในการจับสัตว์ (ด้ายไนลอน ชี้อด้าย ราคาชดละ ๓๐ บาท)
๔. แหล่งที่มาของวัสดุ หาซื้อในตลาด
๕. เครื่องมือที่ใช้ในการผลิต ปาน , ไม้ไผ่
๖. ขั้นตอนขบวนการผลิตและวิธีทำ ทำการสานแหจากด้านบนลงมาด้านล่าง
๗. ระยะเวลาการผลิต / ๑ ชั่วโมง / รายได้/ค่าตอบแทน
 - ระยะเวลา ๒ อาทิตย์ ราคาชดละ ๑๒๐ บาท ราคา/ผืน ๘๐๐-๑,๘๐๐ บาท
๘. วัตถุประสงค์ของการผลิต เพื่อจำหน่ายและไว้ใช้เอง
๙. ลักษณะพิเศษของงานช่างชิ้นนี้ ทำตั้งแต่ขนาด ๔ เซนติเมตร ขึ้นไป ๗ ๘ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ศอก ต่อปากหรือผืน ขึ้นอยู่กับลูกค้าจะสั่ง
๑๐. คำบอกเล่า/ตำนานของผลงาน ช่างผลงานไม่มีใครสอน ผึกัดทำเอง
๑๑. ข้อมูลช่าง
 - ๑๑.๑ ข้อมูลส่วนตัว
 - นายเสริม พูลแก้ว อายุ ๖๕ ปี เพศ ชาย การศึกษา ป.๔ อาชีพ รับจ้าง
 - ๗๒ หมู่ที่ ๙ ตำบลลาดตะเคียน อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตรบุรี
 - ๑๑.๒ งานช่างที่ถนัดที่สุด การสานแห
 - ๑๑.๓ งานช่างที่ถนัดรองลงมา งานช่างก่อสร้าง
 - ๑๑.๔ ผลิตผลงานมา ๑๐ กว่าปี
๑๒. แผนที่สถานที่อยู่อาศัยของผู้ผลิตผลงาน หรือสถานที่ผลิตผลงาน (พอสังเขป)
 - ๗๒ หมู่ที่ ๙ ตำบลลาดตะเคียน อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตรบุรี

๑๓. ภาพถ่ายช่าง / ผลงาน / ลายเส้น / สถานที่

สาขาที่ ๒ หัตถกรรม

๑. ชื่อผลงาน การสานแห
๒. ประโยชน์ใช้สอย / หน้าที่ใช้สอย เป็นเครื่องมือในการจับสัตว์น้ำ
๓. วัสดุที่ใช้ในการผลิตผลงาน ด้ายมาดักให้เป็นตาข่ายเพื่อใช้ในการจับสัตว์
๔. แหล่งที่มาของวัสดุ หาซื้อในตลาด
๕. เครื่องมือที่ใช้ในการผลิต ปาน , ไม้ไผ่
๖. ขั้นตอนขบวนการผลิตและวิธีทำ ทำการสานแหจากด้านบนลงมาด้านล่าง
๗. ระยะเวลาการผลิต / ๑ ชั่วโมง / รายได้/ค่าตอบแทน

ระยะเวลา ๒-๓ เดือน ราคาปากละ ๗๐๐ - ๘๐๐ บาท

๘. วัตถุประสงค์ของการผลิต เพื่อจำหน่ายและไว้ใช้เอง
๙. คำบอกเล่า/ตำนานของผลงาน ช่างผลงานไม่มีใครสอน ผึกัดทำเอง
๑๐. ข้อมูลช่าง

๑๑.๑ ข้อมูลส่วนตัว นายสง บุญผาย อายุ ๗๖ ปี เพศ ชาย การศึกษา ป.๔ อาชีพ สานแห

๔๕ หมู่ที่ ๗ ตำบลลาดตะเคียน อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

๑๑.๒ งานช่างที่ถนัดที่สุด การสานแห

๑๑.๓ งานช่างที่ถนัดรองลงมา การรับซุนแห

๑๑.๔ ผลิตผลงานมา ๑๐ กว่าปี

๑๓. แผนที่สถานที่อยู่อาศัยของผู้ผลิตผลงาน หรือสถานที่ผลิตผลงาน (พอสั่งเขป)

๔๕ หมู่ที่ ๗ ตำบลลาดตะเคียน อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

๑๔. ภาพถ่ายช่าง / ผลงาน / ลายเส้น / สถานที่

สาขาที่ ๒ หัตถกรรม

๑. ชื่อผลงาน การทำชิง
๒. ประโยชน์ใช้สอย / หน้าที่ใช้สอย ใช้ดักนกเกือบทุกชนิด
๓. วัสดุที่ใช้ในการผลิตผลงาน ตาข่าย , เรียวไม้หลากหลาย ๒ เรียว
๔. แหล่งที่มาของวัสดุ หาซื้อในชุมชน
๕. เครื่องมือที่ใช้ในการผลิต ไม้ , ตาข่าย
๖. ขั้นตอนขบวนการผลิตและวิธีทำ เป็นเครื่องมือใช้ในการดักนก โดยใช้ตาข่ายผูกติดเรียวไม้หลากหลาย ๒ เรียว แต่ละเรียวมีความยาวประมาณ ๕๐ เซนติเมตร ดึงเรียวไม้ให้โค้งเป็นวง ปลายไม้มัดติดกับไม้โค้งอีกวงหนึ่งมีขนาดเท่ากัน ทาไม้ยึดเป็นเดียวกับฐานไม้แผ่นบาง ๆ เรียวไม้ ๒ วง ที่ผูกตาข่ายไว้ บางทีชาวบ้านเรียกว่า ปีกผีเสื้อซึ่งขยับปีกได้ เพราะมีเชือกผูกกับคันแร้ว ใช้ไม้ไผ่เหลาคันแร้วให้ติดผิวยาวประมาณ ๑ - ๒ เมตร โคนคันแร้วเสียบแหลมเข้าเดียวกับไม้ฐานตั้ง ให้เดือยทะลุยาวออกมาเพื่อใช้เป็นที่พักยึดดิน ใช้เชือกผูกกับปลายคันแร้วดึงเชือกตึง คันจะโค้งโค้งลงมามัดกับไม้ปิ่น ถัดจากปิ่นลงมาข้างล่างใช้เชือกมัดแยกกันเป็น ๒ เส้น เส้นหนึ่งมัดไขว้กับปีกผีเสื้อด้านหนึ่ง อีกเส้นมัดกับปีกผีเสื้ออีกด้านเช่นกัน เวลาใช้ก้มจะดึงคันแร้วให้โค้งลงมา ให้ปิ่นขัดกับไม้ขวางตรงใต้โค้งเล็ก ๆ ที่เป็นแกนกลาง ไม้ขัดผูกหรือเสียบอาหารนก เช่น ผลไม้ เนื้อสัตว์ต่าง ๆ ไว้ เมื่อดักนกปีกผีเสื้อทั้ง ๒ ข้างซึ่งทำหน้าที่คลุมตัวนกหรือตะปบนกให้อยู่ในตาข่าย จะกางปีกออกเมื่อนกจิกกินเหยื่อ ไม้ขวางขัดกับปิ่นจะหลุดออก คันแร้วจะดีดเต็มแรง เส้นเชือกมัดกับปีกผีเสื้อ ๒ ข้างจะกระตุกให้ประกบกัน ทาให้นกติดอยู่ภายในตาข่ายที่มีลักษณะคล้ายถุง นกจะหนีออกไปไม่ได้
๗. ระยะเวลาการผลิต / ๑ ชิ้น / รายได้ / ค่าตอบแทน
 - ชิงดักกระต่าย ระยะเวลา ๑ วัน ราคา ๒๐ บาท
 - ชิงดักนกคุ้ม ระยะเวลา ๑ วัน ราคา ๑๐ บาท
๘. วัตถุประสงค์ของการผลิต เพื่อจำหน่ายและไว้ใช้เอง
๙. ลักษณะพิเศษของงานช่างชิ้นนี้ ทำจากไม้ไผ่เหลา มีตาข่ายผูกติด
๑๐. คำบอกเล่า/ตำนานของผลงาน ช่างผลงานสืบทอดจาก นายนวล ทรงหอม (บิดา) เสียชีวิตแล้ว
๑๑. ข้อมูลช่าง
 - ๑๑.๑ ข้อมูลส่วนตัว
 - นางเรียม สุขศรี อายุ ๕๒ ปี เพศ หญิง การศึกษา ป.๔ อาชีพ รับจ้าง
 - ๖๐/๒ หมู่ที่ ๒ ตำบลลาดตะเคียน อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี
 - ๑๑.๒ ผลิตผลงานมา ๓๐ กว่าปี
๑๓. แผนที่สถานที่อยู่อาศัยของผู้ผลิตผลงาน หรือสถานที่ผลิตผลงาน (พอสั่งเขป)
 - ๖๐/๒ หมู่ที่ ๒ ตำบลลาดตะเคียน อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

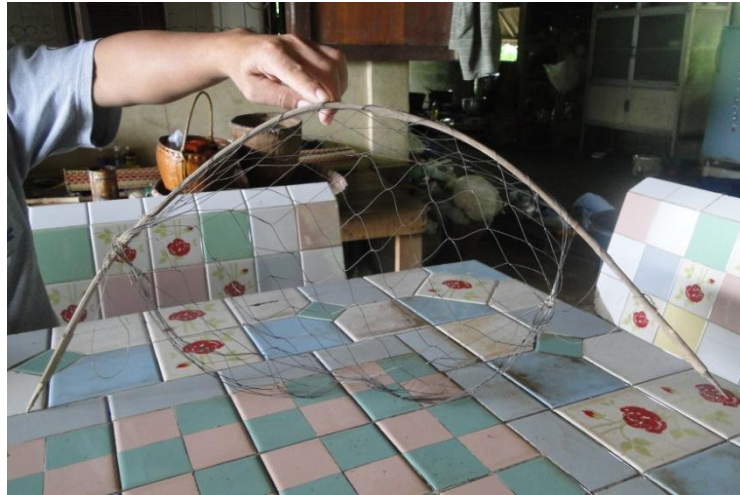
๑๔. ภาพถ่ายช่าง / ผลงาน / ลายเส้น / สถานที่

สาขาที่ ๒ หัตถกรรม

๑. ชื่อผลงาน ทำเพนียดดักนก
๒. ประโยชน์ใช้สอย / หน้าที่ใช้สอย เป็นเครื่องดักนกด้วยการใช้ขังต่อ หรือใช้ขังชนิดเดียวกันกับนกที่ต้องการดักเป็นตัวล่อ
๓. วัสดุที่ใช้ในการผลิตผลงาน ไม้ , ตาข่าย
๔. แหล่งที่มาของวัสดุ หาได้ในท้องถิ่น
๕. เครื่องมือที่ใช้ในการผลิต มีด , ไม้
๖. ขั้นตอนขบวนการผลิตและวิธีทำ ทำไม้มาสานให้เป็นโครง จากนั้นใช้ตาข่ายมาคลุม
๗. ระยะเวลาการผลิต / ๑ ชั่วโมง / รายได้/ค่าตอบแทน
 - ระยะเวลา ๓ วัน ราคา ๑๒๐ บาท
๘. วัตถุประสงค์ของการผลิต ใช้สำหรับใช้เองและจำหน่าย
๙. ลักษณะพิเศษของงานช่างชิ้นนี้ หากจากไม้มีโครงเป็นตาข่าย ซึ่งถักด้วยด้าย
๑๐. คำบอกเล่า/ตำนานของผลงาน เพนียดดักนกจะมีรูปร่างที่แตกต่างกันไปตามความนิยมของแต่ละท้องถิ่นแต่ส่วนประกอบและโครงสร้างส่วนใหญ่ของเพนียดจะคล้ายคลึงกัน รูปทรงของเพนียดจะแตกต่างกันไป บางท้องถิ่นทำเป็นกรงสี่เหลี่ยม บางท้องถิ่นทำเป็นรูปมะนาวตัดครึ่งหรือคล้ายโคม ประตูกกรงแกะสลักเป็นลวดลายอย่างประณีตงดงามก็มี เช่น เพนียดหรือกรงต่อนกลุ่มในบริเวณภาคใต้
๑๑. ข้อมูลช่าง
 - ๑๑.๑ ข้อมูลส่วนตัว
 - นายประเสริฐ โพธิ์ลอย อายุ ๖๗ ปี เพศ ชาย การศึกษา ป.๔ อาชีพ เกษตรกร 55
 - ๑๘๒ หมู่ที่ ๑๑ ตำบลลาดตะเคียน อำเภอบินทร์บุรี จังหวัดปทุมธานี
 - ๑๒. แผนที่สถานที่อยู่อาศัยของผู้ผลิตผลงาน หรือสถานที่ผลิตผลงาน (พอสั่งเขป)
 - ๑๘๒ หมู่ที่ ๑๑ ตำบลลาดตะเคียน อำเภอบินทร์บุรี จังหวัดปทุมธานี
 - ๑๓. ภาพถ่ายช่าง / ผลงาน / ลายเส้น / สถานที่

สาขาที่ ๓ อุตสาหกรรม

๑. ชื่อผลงาน การทำไถ ทำคราด
๒. ประโยชน์ใช้สอย / หน้าที่ใช้สอย ใช้พรวนดินเพื่อการปลูกข้าว เตรียมดิน
๓. วัสดุที่ใช้ในการผลิตผลงาน ทำมาจากไม้ประดู่ ไม้สะเดา
๔. แหล่งที่มาของวัสดุ หาจากไม้ในสวน
๕. เครื่องมือที่ใช้ในการผลิต ที่ใส่ไม้
๖. ขั้นตอนขบวนการผลิตและวิธีทำ ใส่ไม้ เจาะรู จะประกอบโครงเข้าด้วยกัน
๗. ระยะเวลาการผลิต / ๑ ชิ้น / รายได้ / ค่าตอบแทน
 - ไถคู่ ไถเดี่ยว คราดคู่ คราดเดี่ยว ระยะเวลา ๔-๕ วัน ราคาชุดละ ๘,๐๐๐ บาท
๘. วัตถุประสงค์ของการผลิต เพื่อจำหน่ายและไว้ใช้เอง
๙. ลักษณะพิเศษของงานช่างชิ้นนี้ เป็นเครื่องมือพรวนดินด้วยแรงสัตว์ รูปร่างโค้งสูงเสมอเข้าประกอบด้วย คันไถ แอก หางยาม หัวหมู และผาล นาที่เป็นดินทรายหรือดินร่วนซุยจะใช้ ไถนาเดียวซึ่งทำจากไม้เล็กๆ และเบา ส่วน ไถสองขา ทำจากไม้แก่น ใช้สำหรับนาที่เป็นดินเหนียว ไถที่ใช้กันทั่วไปจำแนกได้เป็น ๒ ชนิด คือ ไถเดี่ยว (ใช้ควายไถตัวเดียว) และ ไถคู่ (ใช้วัวไถ ๒ ตัว)
๑๐. คำบอกเล่า/ตำนานของผลงาน ช่างผลงานสืบทอดจาก นายคำมี โมคคักดี (บิดา) เสียชีวิต
๑๑. ข้อมูลช่าง
 - ๑๑.๑ ข้อมูลส่วนตัว
นายทวี โมคคักดี อายุ ๖๔ ปี เพศ ชาย การศึกษา ป.๔ อาชีพ ทำนา ทำสวน
๓๗/๓ หมู่ที่ ๒ ตำบลลาดตะเคียน อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี
 - ๑๑.๒ การยกย่องจากสถาบันหรือการยอมรับของช่างในกลุ่ม/ชุมชน เดียวกัน
เคยไปแสดงโชว์ในงานกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ หมู่ที่ ๑๐ ที่จังหวัดนครราชสีมา
๑๒. แผนที่สถานที่อยู่อาศัยของผู้ผลิตผลงาน หรือสถานที่ผลิตผลงาน (พอสั่งเขป)
๓๗/๓ หมู่ที่ ๒ ตำบลลาดตะเคียน อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี
๑๓. ภาพถ่ายช่าง / ผลงาน / ลายเส้น / สถานที่

สาขาที่ ๒ หัตถกรรม

๑. ชื่อผลงาน จักสาน ตะกร้า กระบุง กระด้ง เข่ง ตะแกรง
๒. ประโยชน์ใช้สอย / หน้าที่ใช้สอย เป็นอุปกรณ์ไว้ใส่ของ
๓. วัสดุที่ใช้ในการผลิตผลงาน ไม้ไผ่ หวาย
๔. แหล่งที่มาของวัสดุ ไม้ไผ่หาได้เอง
๕. เครื่องมือที่ใช้ในการผลิต มีดสำหรับจักตอก
๖. ขั้นตอนขบวนการผลิตและวิธีทำ
๗. ระยะเวลาการผลิต / ๑ ชิ้น / รายได้/ค่าตอบแทน
 - ระยะเวลา ๓ วัน ราคา ๑๒๐ บาท
๘. วัตถุประสงค์ของการผลิต เพื่อจำหน่ายและไว้ใช้เอง
๙. คำบอกเล่า/ตำนานของผลงาน สืบทอดจาก นางลำไย พิทักษ์ราช (มารดา) เสียชีวิตแล้ว
๑๐. ข้อมูลช่าง
 - ๑๐.๑ ข้อมูลส่วนตัว

นางจุล โพธิ์ลอย อายุ ๖๓ ปี เพศ หญิง การศึกษา ป.๔ อาชีพ ทำสวน ทำนา
๑๘๒ หมู่ที่ ๑๑ ตำบลลาดตะเคียน อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี
 - ๑๐.๒ งานช่างที่ถนัดที่สุด การจักสาน
 - ๑๐.๓ งานช่างที่ถนัดรองลงมา ทำไม้กวาด
 - ๑๐.๔ ผลิตผลงานมา ๔๐ ปี
๑๓. แผนที่สถานที่อยู่อาศัยของผู้ผลิตผลงาน หรือสถานที่ผลิตผลงาน (พอสั่งเขป)

๑๘๒ หมู่ที่ ๑๑ ตำบลลาดตะเคียน อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี
๑๔. ภาพถ่ายช่าง / ผลงาน / ลายเส้น / สถานที่

สาขาที่ ๒ หัตถกรรม

๑. ชื่อผลงาน การจักสานตะกร้า ตะแกรง กะชั่ง ข้องเป็ด
๒. ประโยชน์ใช้สอย / หน้าที่ใช้สอย ใช้สำหรับใช้สิ่งของ
๓. วัสดุที่ใช้ในการผลิตผลงาน ไม้ไผ่สีสุก
๔. แหล่งที่มาของวัสดุ หาซื้อในท้องถิ่น
๕. เครื่องมือที่ใช้ในการผลิต มีดไว้สำหรับจักตอก
๖. ขั้นตอนขบวนการผลิตและวิธีทำ
 - ๖.๑ ผ่าไม้ครึ่งซีกตามแนวยาว
 - ๖.๒ การผ่าไม้ตามแนวยาวเล็กๆขนาดกว้าง๑๒เซนติเมตร
 - ๖.๓ การเหลาไม้ให้บางๆ เหลือแต่เปลือกไม้ไผ่กับเนื้อไม้ชนิดหนึ่ง
 - ๖.๔ เริ่มวางไม้ชั้นแรก ๕-๖ ชั้น
 - ๖.๕ เริ่มสานจัดไปโดยจะใช้เวลาขัดลายสอง การเหลาไม้เพิ่มกรณีไม่พอ
 - ๖.๗ ลักษณะการขัดลายสองจะมีลักษณะสลับกัน
๗. ระยะเวลาการผลิต / ๑ ชิ้น / รายได้ / ค่าตอบแทน
 - ระยะเวลา ๑ อาทิตย์ ราคา ๓๐๐ บาท
๘. วัตถุประสงค์ของการผลิต เพื่อไว้ใช้เอง
๙. คำบอกเล่า/ตำนานของผลงาน ช่างผลงานฝึกหัดทำเอง
๑๐. ข้อมูลช่าง
 - ๑๐.๑ ข้อมูลส่วนตัว
นายสำเภา บุรุษภาพ อายุ ๗๘ ปี เพศชาย การศึกษา ป.๔ อาชีพ ทำนา
๓๓ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลลาดตะเคียน อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี
 - ๑๐.๒ งานช่างที่ถนัดที่สุด การจักสาน
 - ๑๐.๓ ผลิตผลงานมา ๒๐ กว่าปี
๑๑. แผนที่สถานที่อยู่อาศัยของผู้ผลิตผลงาน หรือสถานที่ผลิตผลงาน (พอสั่งเขป)
๓๓ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลลาดตะเคียน อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี
๑๓. ภาพถ่ายช่าง / ผลงาน / ลายเส้น / สถานที่

สาขาที่ ๓ อุตสาหกรรม

๑. ชื่อผลงาน นันทวันไหมไทย
๒. ประโยชน์ใช้สอย / หน้าที่ใช้สอย ใช้เป็นเครื่องนุ่งห่ม ตกแต่งร่างกาย
๓. วัสดุที่ใช้ในการผลิตผลงาน เส้นไหม
๔. แหล่งที่มาของวัสดุ ผลิตเอง
๕. เครื่องมือที่ใช้ในการผลิต

๕.๑ กี่ทอผ้าไหม เป็นอุปกรณ์ที่สำคัญยิ่งอีกอันหนึ่ง ลักษณะของกี่ จะมีโครงสร้างเป็นรูปสี่เหลี่ยม ประกอบด้วยเสาหลัก ๔ เสา มีไม้ยึดติดกัน เป็นแบบดั้งเดิมที่เข้ามาในอดีต และปัจจุบันยังนิยมใช้อยู่ เพราะที่ชนิดนี้ใช้ทอผ้าที่มีลวดลายต่างๆ ได้ดีกว่าชนิดอื่นๆ กี่กระตุกเป็นกี่แบบใหม่ที่ได้วิวัฒนาการให้มีคุณภาพในการทอรวดเร็วยิ่งขึ้น

๕.๒ กระสวย ทำจากไม้เนื้อแข็ง ยาวประมาณ ๑ ฟุต หัวหน้าท้ายเรียวอ่อน ตรงกลางเป็นรางสำหรับใส่หลอดด้ายทางต่ำ (เส้นพุ่ง) เป็นเครื่องมือที่บรรจุหลอดไหมเส้นพุ่ง เพื่อนำเส้นไหมไปขัดกับเส้นไหมยืน เดิมมักจะทำด้วยไม้แต่ปัจจุบันมีทั้งทำด้วยไม้และพลาสติก

๕.๓ หลอดด้าย (ไหม) นิยมทำจากแก้ววัลย์ชนิดหนึ่ง เรียกว่า เครือไส้ตัน เครือไส้ตันนี้จะมีรูกลวงตลอด ตัดเป็นท่อนๆ ท่อนละประมาณ ๓ นิ้ว อาจจะใช้ไม้อื่นๆ ก็ได้ที่มีรูตรงกลาง เช่น ลำปอกแก้ว เพื่อใช้ไม้สอดยึดติดกับกระสวย ไม้นี้เรียกว่า ไม้สอดหลอด

๕.๔ ไม้เหยียบหูก เป็นไม้กลมๆ ยาวประมาณ ๑.๕๐ - ๒.๐๐ เมตร สำหรับสอดกับเชือกที่ผูกโยง จากด้านล่างของเขาลงมาทำเป็นห่วงไว้เมื่อจะให้เขาขึ้น - ลง ในกรณีเปลี่ยนสีของเส้นไหมก็เหยียบไม้นี้ ไม้เหยียบหูก จะมีจำนวนเท่ากับจำนวนของฟืมนั้นๆ

๕.๕ ไม้หาบหูก เป็นไม้ที่สอดร้อยกับเชือกที่ผูกเขาด้านบน เพื่อให้หูกยึดติดกับไม้หาบหูกจะมีอันเดียวไม่ว่าจะใช้ฟืมที่มี ๒ เขา, ๓ เขา หรือ ๔ เขา

๕.๖ ฟืม เป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับทอผ้า มีตัวฟืมที่ทำจากไม้ เนื้อแข็ง เป็นกรอบสี่เหลี่ยม มีฟันซี่เล็ก ๆ เรียงกันเป็นด้ายอยู่กลางและระยะห่างของฟันเป็นที่ใช้สำหรับสอดเส้นไหมผ่าน ความกว้างของฟืม ประมาณ ๕-๖ เซนติเมตร ส่วนความยาวของฟืมคือ ความกว้างของผืนผ้า ในการใช้ฟืมเนื่องจากการทอครั้งต่อไปจะต้องเหลือเส้นไหมที่ทอครั้งก่อนไว้เพื่อนำมาผูกกับเส้นไหมที่ต้องการทอครั้งต่อไปโดยไม่ให้เส้นไหมจากการทอครั้งก่อนหลุดออกจากฟืม ไม่เช่นนั้นจะต้องนำเส้นไหมมาสอดผ่านฟันของไหม ซึ่งจะต้องใช้เวลาอย่างมาก

๖. ขั้นตอนขบวนการผลิตและวิธีทำ

- ๖.๑. สืบเส้นด้ายยืนเข้ากับแกนม้วนด้ายยืน และร้อยปลายด้ายแต่ละเส้นเข้าในตะ กอแต่ละชุดและพันหวี ดึงปลายเส้นด้ายยืนทั้งหมดม้วนเข้ากับแกนม้วนผ้าอีกด้านหนึ่ง ปรับความตึงหย่อนให้พอเหมาะ กรอด้วยเข้ากระสวยเพื่อใช้เป็นด้ายพุ่ง
- ๖.๒ เริ่มการทอโดยกดเครื่องแยกหมู่ตะกอ เส้นด้ายยืนชุดที่ ๑ จะถูกแยก ออกและเกิดช่องว่าง สอดกระสวยด้ายพุ่งผ่าน สลับตะกอลชุดที่ ๑ ยกตะกอลชุดที่ ๒ สอดกระสวยด้ายพุ่งกลับ ทำสลับกันไปเรื่อย ๆ
- ๖.๓ การกระทบพันหวี (ฟืม) เมื่อสอดกระสวยด้ายพุ่งกลับก็จะกระทบ พันหวี เพื่อให้ด้ายพุ่งแนบติดกัน ได้นื้อผ้าที่แน่นหนา
- ๖.๔ การเก็บหรือม้วนผ้า เมื่อทอผ้าได้พอประมาณแล้วก็จะม้วนเก็บใน แกนม้วนผ้า โดยผ่อนแกนด้ายยืนให้คลายออกและปรับความตึงหย่อนใหม่ให้พอเหมาะ

๗. ระยะเวลาการผลิต / ๑ ชิ้น / รายได้/ค่าตอบแทน

- ระยะเวลา ๑ เดือน ราคา ๑,๐๐๐ – ๓,๐๐๐ บาท

๘. วัตถุประสงค์ของการผลิต ใช้สำหรับใช้เองและจำหน่าย

๙. ลักษณะพิเศษของงานช่างชิ้นนี้ เป็นการนำหลักการทอผ้าเบื้องต้น ที่นำเอาด้ายเส้นยืนและด้ายเส้นพุ่งมาขัดกัน เพื่อให้เกิดเป็นผืนผ้า โดยด้ายเส้น พุ่งและเส้นยืนอาจเป็นด้ายสีเดียวกัน หรือต่างสีกัน หรือนำเอาเส้นด้ายที่เป็นดินเงินหรือดินทองมาทอควด้าย เพื่อให้ผ้า มีความมันระยับ สวยงามยิ่งขึ้น

๑๐.คำบอกเล่า/ตำนานของผลงาน ปัจจุบัน ถึงแม้ว่ายังไม่มีหลักฐานที่แน่ชัดบ่งบอกถึงต้นกำเนิดของการ ทอผ้า แต่ก็สามารถเทียบเคียงกับหลักฐานอื่น ๆ ซึ่งมีความคล้ายคลึงกันโดย มีเหตุผลหลายอย่างสนับสนุนแนวคิดที่ว่า การทอผ้ามีวิวัฒนาการมาจากการ ทำเชือก ทอเสื่อ และการจักสาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งลายเชือกทาบที่ปรากฏ ร่องรอยให้เห็นบนภาชนะดินเผา ซึ่งพบเป็นจำนวนมากตามแหล่ง โบราณคดี ก่อนประวัติศาสตร์สมัยหินใหม่ เรื่อยมาจนถึงแหล่งโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์ ด้วยเหตุนี้เอง จึงกล่าวได้ว่าการทอผ้าเป็นงานหัตถกรรมที่เก่าแก่ที่สุดในโลกงานหนึ่ง หลักของการทอผ้า ก็คือ การทำให้เส้นด้ายสองกลุ่มขัดกัน โดยทั้งสอง พวกตั้งฉากกัน เส้นด้ายกลุ่มหนึ่งเรียกว่า ด้ายยืนและอีกกลุ่มหนึ่งเรียกว่า ด้ายพุ่ง ลักษณะของการขัดกันของด้ายพุ่งและด้ายยืน จะขัดกันแบบธรรมดาที่เรียกว่าลายขัดหรืออาจจะเพิ่มเทคนิคพิเศษเพื่อให้ผ้ามีลวดลาย สีสันที่สวยงามแปลกตา

๑๑.ข้อมูลช่าง

๑๑.๑ ข้อมูลส่วนตัว

นางนันทวัน หอมชื่น อายุ ๖๐ ปี เพศ หญิง การศึกษา ปริญญาตรี อาชีพ ค้าขาย

๙๐ หมู่ที่ ๒ ตำบลลาดตะเคียน อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

๑๑.๒ งานช่างที่ถนัดที่สุด -

๑๑.๓ งานช่างที่ถนัดรองลงมา -

๑๑.๔ ผลิตผลงานมา ๒๐ กว่าปี

๑๓. แผนที่สถานที่อยู่อาศัยของผู้ผลิตผลงาน หรือสถานที่ผลิตผลงาน (พอสังเขป)

๙๐ หมู่ที่ ๒ ตำบลลาดตะเคียน อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

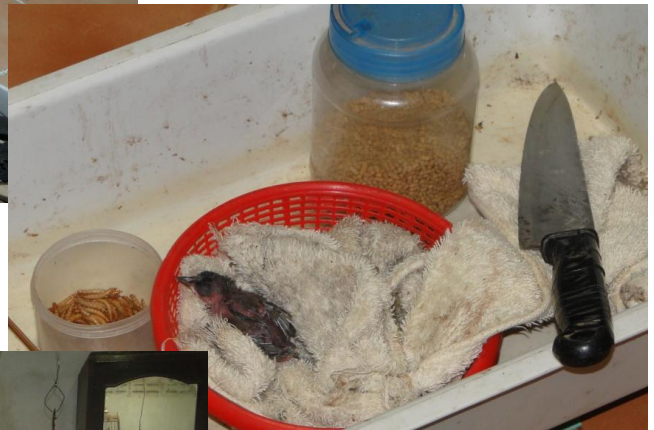
๑๔. ภาพถ่ายช่าง / ผลงาน / ลายเส้น / สถานที่

สาขาที่ ๓ อุตสาหกรรม

๑. ชื่อผลงาน การทำกรงนกหัวจุก
๒. ประโยชน์ใช้สอย / หน้าที่ใช้สอย ใช้สำหรับเลี้ยงนกและเพาะเลี้ยงนก
๓. วัสดุที่ใช้ในการผลิตผลงาน ไม้ประดู่
๔. แหล่งที่มาของวัสดุ หาซื้อเศษไม้ที่เหลือจากการทำโซฟา
๕. เครื่องมือที่ใช้ในการผลิต มีด เลื่อย ฆ้อน
๖. ขั้นตอนขบวนการผลิตและวิธีทำ ทำโครงกรงก่อนแล้วจึงติดลายไม้และติดหัวห้อย
๗. ระยะเวลาการผลิต / ๑ ชิ้น / รายได้/ค่าตอบแทน
 - กรงไม้ประดู่ (ไม่มีลาย) ระยะเวลา ๑ อาทิตย์ ราคา ๑,๕๐๐ บาท
 - กรงไม้ประดู่ (มีลาย) ระยะเวลา ๒ อาทิตย์ ราคา ๓,๐๐๐ บาท
๘. วัตถุประสงค์ของการผลิต เพื่อจำหน่ายและไว้ใช้เอง
๙. ลักษณะพิเศษของงานช่างชิ้นนี้
๑๐. คำบอกเล่า/ตำนานของผลงาน ช่างผลงานไม่ได้เรียนที่ไหน ไม่มีครูสอน แต่จะสังเกตดูและฝึกหัดทำเอง
๑๑. ข้อมูลช่าง
 - ๑๑.๑ ข้อมูลส่วนตัว
 - นายสำเนียง สอนโส อายุ ๖๑ ปี เพศ ชาย การศึกษา ป.๔ อาชีพเพาะเลี้ยงนก
 - ๑๓๒ หมู่ที่ ๑ ตำบลลาดตะเคียน อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี
 - ๑๑.๒ งานช่างที่ถนัดที่สุด ทำกรงนกหัวจุก
 - ๑๑.๓ งานช่างที่ถนัดรองลงมา -
 - ๑๑.๔ ผลิตผลงานมา ๓ ปี
 - ๑๑.๕ ไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานใด
๑๒. แผนที่สถานที่อยู่อาศัยของผู้ผลิตผลงาน หรือสถานที่ผลิตผลงาน (พอสังเขป)
 - ๑๓๒ หมู่ที่ ๑ ตำบลลาดตะเคียน อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี
๑๓. ภาพถ่ายช่าง / ผลงาน / ลายเส้น / สถานที่

สาขาที่ ๓ อุตสาหกรรม

๑. องค์ความรู้ ตำราอาหาร (หมูหัน)

วิธีการ ขั้นตอน

๑. ซื้อลูกหมูน้ำหนัก ประมาณ ๑๘ – ๒๐ กิโลกรัม

๒. ลวกขนหมู

๓. เสียบไม้

๔. ซี้อหัวทึงตัว แล้วย่าง

๕. พอหมูกรอบใช้ได้ ก็ทาน้ำมันพืชทั้งตัว

ส่วนเคล็ดลับอยู่ที่น้ำจิ้ม ซึ่งเป็นสูตรเฉพาะ

- หนึ่งตัวใช้เวลาประมาณครึ่งชั่วโมง

- ราคาตัวละ ๑,๑๐๐ – ๑,๒๐๐ บาท

- กำลังจะทำเป็น OTOP ของตำบลลาดตะเคียน

๒. ข้อมูลส่วนตัว นายจกกล แสนถม อายุ ๕๘ ปี เพศ ชาย การศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ ๖

อาชีพ รับจ้าง ๑๗/๒ หมู่ที่ ๒ ตำบลลาดตะเคียน อำเภอกบินทร์บุรี

จังหวัดปราจีนบุรี

๓. ประวัติความเป็นมา ฝึกหัดลักจ๊ามาจากเจ้าของสูตรดั้งเดิม คือ นายด้วง ยุ่นประยงค์ เจ้าแรก ของปราจีนบุรี มาดัดแปลงสูตรเป็นสูตรเฉพาะ จ้างลูกน้อง แล้วก็ซื้อหมูที่ฟาร์มลาดตะเคียน

สาขาที่ ๔ การแพทย์ไทย

๑. องค์ความรู้ ยาสมุนไพรรักษาทุกโรค
๒. วิธีการ สมุนไพรได้มาจาก ต้นไม้, ต้นไม้ใหญ่, ไทร, ยาง, สัก ต้นไม้กลาง ต้นไม้เล็ก ต้นผัก ใบ บัวบก ผักตบชวา ต้นหญ้า ประเภทยา เหง้า เครือ หัว แยกเฉพาะโรค หย่อน พิกุล กำเริบ ใช้รักษาโรคเอดส์ มะเร็ง ลูคีเมีย เส้นเลือดตีบ เบาหวาน บรรจุเป็นแคปซูล ลูกกลอน น้ำ(ต้ม) บดเป็นผง
๓. ข้อมูลส่วนตัว ประยงค์ สังข์สอน อายุ ๗๑ ปี เพศ ชาย การศึกษา ม. ๖ อาชีพ ค้าขาย
๔๓ หมู่ที่ ๑๓ ตำบลลาดตะเคียน อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี
๔. ถ่ายทอดมาจาก ปู่ ชื่อนายเลื่อน สังข์สอน และพ่อชื่อนายพร้อม สังข์สอน (มีใบประกอบโรคศิลป์)
ถ่ายทอดมาประมาณ ๒๐ ปี
๕. รายได้ ประมาณ ๒๐,๐๐๐ – ๓๐,๐๐๐ / เดือน

สาขาที่ ๔ การแพทย์ไทย

๑. องค์ความรู้ หมอโบราณ เหยียบเส้น หมอผี
๒. วิธีการ เหยียบน้ำมันมะพร้าว รักษาอัมพฤกษ์ อัมพาต วิธีคือ เหยียบเหล็กอยู่กับไฟ แล้วเหยียบเส้นรักษา การรักษา ๗-๘ วัน ถ้าเป็นมาก ๑-๒ เดือน ต้องเหยียบทุกวัน เวลา เช้า กลางวัน เย็น ถ้าบ้านเขาอยู่ไกลก็ต้องไปอยู่บ้านเขาเลย วิธีการแก้คนโดนผีเข้า คือ ใช้ข้าวสารเสกกับแช่ ดูนุ่น แล้วรู้เลยว่าโดนของ
๓. ข้อมูลส่วนตัว นายสี เศษสี อายุ ๗๒ ปี เพศ ชาย การศึกษา ไม่ได้เรียน อาชีพ รับจ้าง
๘/๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลลาดตะเคียน อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี
๔. ประวัติความเป็นมา เคยให้ไปอยู่ช่วยรักษาที่โรงพยาบาลกบินทร์บุรี แต่มั่นไกลบ้านก็เลยออกไม่ได้ ทำต่อ
๕. ผลงานอื่นๆ มียาผีบอก ประกอบด้วย มะขาม หนอนตายอยาก ฟ้าทะลายโจร ฯลฯ

สาขาที่ ๒ ด้านศิลปกรรม

๑. องค์ความรู้ สอนกลองยาวให้กับเด็กโรงเรียนบ้านนาคลองกลาง
๒. ข้อมูลส่วนตัว นายนครคง วงษ์ศรี อายุ ๕๖ ปี เพศ ชาย การศึกษา ป.๔ อาชีพ รับจ้าง
๒๐๖/๑ หมู่ที่ ๑๑ ตำบลลาดตะเคียน อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี
๓. สืบทอดจาก นายเที่ยง วงษ์ศรี (บิดา) เสียชีวิตแล้ว

สาขาที่ ๖ ศิลปกรรม

๑. ชื่อผลงาน อังกะลุงราว

๒. ประโยชน์ใช้สอย / หน้าที่ใช้สอย ใช้เป็นเครื่องดนตรีไทย

๓. วัสดุที่ใช้ในการผลิตผลงาน ไม้ไผ่

๔. แหล่งที่มาของวัสดุ หาซื้อในท้องถิ่น

๕. เครื่องมือที่ใช้ในการผลิต

๕.๑ ไม้ไผ่ ที่ใช้ในการทำอังกะลุงใช้ได้กับไม้ไผ่ทุกชนิด เช่นไม้ไผ่เหลือง ไม้ไผ่บ้าน ไม้ไผ่เลี้ยง ไม้ไผ่ดำ ไม้ไผ่ปล้อง และอื่น ๆ ไม้ไผ่ที่ใช้ทำนับว่าดีที่สุดคือไม้ไผ่ปล้องเพราะเป็นไม้ที่มีข้อยาวไม้ไผ่หนาไม่แตกง่าย การตกแต่งเสียงก็ทำง่ายกว่าไม้ไผ่ชนิดอื่น

๕.๒ ลิว นำมาใช้เพื่อเจาะไม้ทำเป็นร่องและรู ไม้ที่ทำรางส่วนมากใช้ไม้ยาง

๕.๓ มีด มีดปลายแหลม มีดมีไว้สำหรับตัดไม้หรือเหลาไม้ให้กลมส่วนมีดปลายแหลมใช้สำหรับตกแต่งเสียงให้ได้ตามต้องการ

๕.๔ กบ ใช้สำหรับไสไม้ที่เป็นรางให้เรียบ

๕.๕ สว่าน ใช้สำหรับเจาะรู

๕.๖ กระดาษทราย ใช้สำหรับขัดลูก ก้าน คั่น และรางให้เรียบ

๕.๗ ตะกั่ว ใช้สำหรับทำลายไม้ที่ถูกโดยการหลุมให้เหลวแล้วนำมาแปะที่ลูกปล่อยให้เย็นแล้วแกะออกก็จะได้ลายไม้

๕.๘ แคลค ใช้สำหรับทาลูกให้มันเงาสวยงาม

๕.๙ สี ใช้สำหรับทา ราง หรือโครงให้สวยงามสีที่ใช้ส่วนมากใช้สีแดง

๕.๑๐ ฆ้องและตะปู ใช้สำหรับตีประกอบให้เป็นตัว

๖. ขั้นตอนขบวนการผลิตและวิธีทำ

- ตัดหรือหาซื้อไม้ไผ่สำหรับทำกระบอกเสียงตามขนาดที่ต้องการ แล้วนำไปแช่น้ำก้นมอด ไม้ไผ่ที่ใช้มีสองประเภทได้แก่ ไม้รวกและไม้ลาย ไม้รวก เป็นไม้ไผ่ธรรมดาที่มีสีธรรมชาติ ส่วนไม้ลาย มีลวดลายสีน้ำตาลเข้มอยู่ในตัวมีความสวยงามตามธรรมชาติ จึงเป็นที่นิยมแม้ราคาสูงกว่าเพราะหาได้ยากและมีน้อย

- นำกระบอกไม้มาเรียงเข้าดัด ทดลองสวมเรียงเข้าหากันลดหลั่นขนาดตามลำดับ จำนวนสามกระบอกคือ กระบอกเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เพื่อทำกระบอกเสียง โดยตัดปลายให้แหลมเป็นปากฉลาม

- หาไม้จริงหรือไผ่ตง นำมาเหลาเพื่อทำที่จับเขย่าให้เกิดเสียง โดยทั่วไปนิยมใช้ไม้ไผ่ เพราะทนและมีราคาถูกกว่า

- คัดสรรไม้ยางขนาด ๑ x ๑ นิ้ว เพื่อทำราง และเหลาทำไม้แขวนอันเล็ก ๆ สำหรับแขวนกระบอกเสียง ทาสีเพื่อความคงทน

- เทียบเสียงของกระบอกเสียงตามโน้ตดนตรีสากล เช่นเทียบเสียงจากออร์แกน ส่วนเครื่องดนตรีไทยเทียบเสียงจากขลุ่ย

- แขนงกระบอกเสียงด้วยไม้แขวนที่เหลาไว้ โดยใช้เชือกมัดหรือใช้ตะปูตอก ส่วนใหญ่ใช้เชือกผูก
- เรียงเข้าชุดเพื่อเตรียมนำไปเล่น หรือจำหน่าย
- อังกะลุงราว ใช้กระบอกเสียงเรียงกันอยู่ในราวเพียงอันเดียว โดยโยงกับแกนไม้ มีปุ่มจับเพื่อดึงให้เกิดเสียง สามารถเล่นคนเดียวได้

๗. ระยะเวลาการผลิต / ๑ ชิ้น / รายได้/ค่าตอบแทน

- ระยะเวลา ๑ เดือน ราคา ๖,๐๐๐ - ๘,๐๐๐ บาท

๘. วัตถุประสงค์ของการผลิต ใช้สำหรับใช้เองและจำหน่าย

๙. ลักษณะพิเศษของงานช่างชิ้นนี้ อังกะลุงราวให้มีตัวโน้ตทั้งเจ็ดสามารถเล่นคนเดียวได้ ซึ่งต่างจากอังกะลุงธรรมดา

๑๐. คำบอกเล่า/ตำนานของผลงาน ปัจจุบัน วงอังกะลุง ได้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปและเป็นที่ชื่นชอบของคนที่ได้ฟังเสียงเพราะเสียงที่เกิดจากการกระทบของกระบอกไม้ไผ่กับรางมีความไพเราะที่แปลกไปจากเครื่องดนตรีชนิดอื่นแม้แต่ชาวต่างประเทศที่ได้เห็น ได้ฟัง ยังแสดงความชื่นชอบจนต้องขอซื้อเครื่องดนตรีชนิดนี้ ไปเป็นที่ระลึกด้วย

๑๑. ข้อมูลช่าง

๑๑.๑ ข้อมูลส่วนตัว

นายทองศักดิ์ ฤทธิ์มังกร อายุ ๓๙ ปี เพศ ชาย การศึกษา ป.๔ อาชีพ ค้าขาย

๑๐๗/๕ หมู่ที่ ๓ ตำบลลาดตะเคียน อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

๑๓. แผนที่สถานที่อยู่อาศัยของผู้ผลิตผลงาน หรือสถานที่ผลิตผลงาน (พอสั่งเขป)

๑๐๗/๕ หมู่ที่ ๓ ตำบลลาดตะเคียน อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

๑๔. ภาพถ่ายช่าง / ผลงาน / ลายเส้น / สถานที่

สาขาที่ ๒ ด้านศิลปกรรม

๑. องค์ความรู้ ตีระนาถเอก

๒. ข้อมูลส่วนตัว นายประทีป วงษ์ศรี อายุ ๔๙ ปี เพศ ชาย การศึกษา ป.๔ อาชีพ รับจ้าง
๒๐๖/๓ หมู่ที่ ๑๑ ตำบลลาดตะเคียน อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

๓. สืบทอดจาก นายเที่ยง วงษ์ศรี (บิดา) เสียชีวิตแล้ว

สาขาที่ ๗ ภาษาและวรรณกรรม

๑. องค์ความรู้ ภาษาพวน

๒. ข้อมูลส่วนตัว นายสุวรรณ ภูศรี อายุ ๖๙ ปี เพศ ชาย การศึกษา ป.๔ อาชีพ ทำไร่ ทำนา

๒๔ หมู่ที่ ๖ ตำบลลาดตะเคียน อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

๓. ประวัติความเป็นมา - ภาษาพวน ย้ายมาจากเวียงจันทร์ เดิมอยู่บ้านห้วยดง หมู่ที่ ๓ ตำบลดงกระทงยาม อำเภอสรีมหาโพธิ

- อายุ ๒๕ ปี ได้แต่งงานและย้ายมาอยู่ที่ตำบลลาดตะเคียน

- ภาษาพวน ลูกพูดไม่ได้ แต่ฟังได้รู้เรื่อง

- พ่อนายสุวรรณเป็นจีน แม่เป็นพวน

- วันสารทพวน จะมีขึ้นในสิ้นเดือนสิงหาคม (วันพระใหญ่ ๑๕ ค่ำ ต่อจากสารทจีน)

- เรียงมาจาก สารทจีน สารทพวน(สิ้นเดือน ๙) สารทลาว(กลางเดือน ๑๐) สารทไทย(สิ้นเดือน ๑๐)

- ราพวนได้ แต่ต้องมีหมอรำพวน หมอแคนพวน (อยู่ห้วยดง)

- ภาษาพวน เวลาทักทายก็ทั่วไป คือ สวัสดีครับ

ไปไหนมา คือ ไปกะเรอมา

ผ้าโสร่ง คือ โซ้ง

ทำ คือ เอ็ด

- ประเพณีแต่งงาน ถ้าคนพวนเป็นผู้ชาย

ถ้าไปแต่งงานบ้านเจ้าสาว จะมีเจ้าบ่าวไปกับญาติๆ พ่อแม่ไม่ได้ไป เมื่อทำพิธีเสร็จแล้ว ต้องมาทำพิธีเซ่นไหว้ บอกผีบอกนาง และมากินที่บ้านเจ้าบ่าวอีก เหมือนทำทั้ง ๒ บ้าน ชาวพวนเรียกว่าการ ฌมรอย

- ประเพณีแต่งงาน ถ้าคนพวนเป็นผู้หญิง

พ่อแม่จะให้เจ้าบ่าวค้างอยู่ที่บ้านเจ้าสาว ๓ คืน ห้ามไปไหน

สาขาที่ ๘ ด้านอื่น ๆ (พิธีกรรม)

๑. องค์ความรู้ คนทรงเจ้า (องค์พระศิวะ)
๒. วิธีการ ของบูชา ดอกไม้ ๑ กำ บูหรี ๑ ซอง เทียนขาว ๙ เล่ม ธูป ๑ กำ เงิน ๙๙ บาท การบนขอ บอกความปรารถนาที่อยากได้ ทรงช่วยได้ทุกเรื่อง ทรงได้ทุกวัน เว้นเฉพาะวันพระ การแก้บน คือ เปียร์ ผลไม้ พวงมาลัย จำนวนขึ้นอยู่กับคนบน เป็นคนทรงเจ้ามาประมาณ ๑๐ ปี
๓. ข้อมูลส่วนตัว นางบุญเสียง ชัยนาค อายุ ๕๓ ปี เพศ หญิง การศึกษา ป.๔ อาชีพ ทำสวน
๓๐๒ หมู่ที่ ๑๑ ตำบลลาดตะเคียน อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี
๔. ประวัติความเป็นมา การเริ่มเป็นคนทรงเจ้า เริ่มจาก ป่วย กลัวผี ปวดหัว ใจสั่น ร้อนทั้งตัว ไปพบแพทย์แล้วบอกว่าปกติ ไม่ได้เป็นอะไร คลื่นหัวใจปกติ เป็นอยู่ประมาณ ๗ วัน ไม่ได้กินข้าวเลย กินได้แต่น้ำอย่างเดียว หลังจากนั้นมีคนที่เป็นร่างทรงดูให้บอกว่าองค์เทพพระศิวะมาอยู่ด้วย บอกให้รับถ้าไม่รับจะเอาไปอยู่ด้วย ก็เลยต้องรับขันท์ครู ภายในวันที่ ๘ และได้เป็นคนทรงเจ้าตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา
๕. อื่นๆ พิธีไหว้ครู ครอบครู จะมีขึ้นในเดือนมีนาคมของทุกปี ขึ้น ๙ ค่ำ เดือน ๔

สาขาที่ ๘ ด้านอื่น ๆ (พิธีกรรม)

๑. องค์ความรู้ หมอดู , ตั้งศาลพระภูมิ

วิธีการ ของใช้ตั้งศาลพระภูมิ คือ กล้วยน้ำว่า ๑ คู่ มะพร้าวอ่อน ๑ คู่ องุ่น ผลไม้ สับปะรด (มังคุดไม่นิยมใช้ ชื่อไม่เป็นมงคล) เหล้าขาว ๑ ขวด ไก่ ๑ ตัว หัวหมู ผ้าขาวลินิน ๑ วา (แล้วแต่ดวง) เวลาดูของสาธารณะจะไม่รับเงิน

๒. ข้อมูลส่วนตัว นายสว ย โตหยวก อายุ ๗๕ ปี เพศ ชาย การศึกษา ป.๔ อาชีพ ไม่มี ๓๕๐ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลลาดตะเคียน อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

สาขาที่ ๘ ด้านอื่น ๆ

๑. ชื่อผลงาน การทำขนมไทย (ขนมเม็ดขนุน)
๒. ประโยชน์ใช้สอย / หน้าที่ใช้สอย ขนมหวานไว้สำหรับรับประทาน
๓. วัสดุที่ใช้ในการผลิตผลงาน
 - * ถั่วเขียวเลาะเปลือก
 - * น้ำตาลทราย (สำหรับผสมถั่วและทำน้ำเชื่อม)
 - * น้ำกะทิ
 - * น้ำเปล่า (สำหรับทำน้ำเชื่อม)
 - * ไข่เป็ด (ใช้เฉพาะไข่แดง)
๔. แหล่งที่มาของวัสดุ หาซื้อในท้องถิ่น
๕. เครื่องมือที่ใช้ในการผลิต ถ้วยตวง ช้อนตวง กระทะทองเหลือง
๖. ขั้นตอนกระบวนการผลิตและวิธีทำ
 - ๖.๑ นำถั่วเขียวเลาะเปลือกมาทำความสะอาด และแช่น้ำทิ้งไว้ประมาณ ๒ ชั่วโมง จากนั้นจึงนำไปนึ่งให้สุก ใช้เวลาประมาณ ๑๕ นาที)
 - ๖.๒ เมื่อถั่วเขียวสุกดีแล้ว ให้นำไปใส่ในเครื่องปั่นไฟฟ้า พร้อมกับน้ำตาลทรายและน้ำกะทิ ปั่นจนส่วนผสมทั้งหมดเข้ากันดี
 - ๖.๓ จากนั้นจึงเทส่วนผสมลงในกระทะทองเหลือง (หรือกระทะเคลือบเทฟลอนก็ได้)และตั้งบนไฟอ่อนๆ ค่อยๆกวนจนข้นและเหนียว (ใช้เวลาประมาณ ๒๐-๓๐ นาที) จึงปิดไฟ และทิ้งไว้ให้เย็น (ถั่วต้องแห้ง มิเช่นนั้นจะไม่สามารถนำไปปั้นได้)
 - ๖.๔ ก่อนปั้นให้นวดส่วนผสมทั้งหมดอีกครั้งจนเข้ากันเป็นเนื้อเดียว จากนั้นจึงปั้นให้เป็นรูปทรงเม็ดขนุน
 - ๖.๕ ทำน้ำเชื่อมโดยผสมน้ำตาลและน้ำเปล่า นำไปเคี่ยวในกระทะทองเหลือง (หรือกระทะเคลือบเทฟลอนก็ได้) จนเหนียวข้นเป็นยางมะตูม จึงปิดไฟ
 - ๖.๗ ตอกไข่และเลือกเอาเฉพาะไข่แดงมารวมกัน เขี่ยพอให้ไข่แดงแตก จากนั้นจึงนำเม็ดขนุนที่ปั้นเตรียมไว้ใส่ลงไปแช่ในไข่แดงที่ละเม็ด แล้วจึงนำไปใส่น้ำเชื่อม พยายามอย่าให้ติดกัน พอใส่ลงไปมากแล้วจึงนำกระทะไปตั้งบนไฟอ่อนๆจนสุกทั้งจึงตักออกมาพัก ทำซ้ำเช่นนี้จน 67 เม็ดขนุนที่ปั้นไว้หมด
๗. ระยะเวลาการผลิต / ๑ กิโลกรัม / รายได้ / ค่าตอบแทน
 - ระยะเวลา ๑ วัน ราคา ๑๐๐ บาท
๘. วัตถุประสงค์ของการผลิต เพื่อจำหน่ายและไว้รับประทาน
๙. ลักษณะพิเศษของงานช่างชิ้นนี้ -
๑๐. คำบอกเล่า/ตำนานของผลงาน ช่างผลงานฝึกหัดทำเอง

๑๑. ข้อมูลช่าง

๑๑.๑ ข้อมูลส่วนตัว

นางอารมณ บัญเกิด อายุ ๕๕ ปี เพศหญิง การศึกษาปริญญาตรี อาชีพรับราชการครู

๑๙๙ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลลาดตะเคียน อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

๑๑.๒ งานช่างที่ถนัดที่สุด การทำขนมไทย

๑๑.๓ งานช่างที่ถนัดรองลงมา การทำบายศรีต่างๆ, เจ้าพิธีแต่งงาน และการทำน้ำยาล้างจาน

๑๑.๔ ผลิตผลงานมา ๒๐ กว่าปี

๑๒. แผนที่สถานที่อยู่อาศัยของผู้ผลิตผลงาน หรือสถานที่ผลิตผลงาน (พอสั่งเซป)

๑๙๙ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลลาดตะเคียน อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี

๑๓. ภาพถ่ายช่าง / ผลงาน / ลายเส้น / สถานที่

